

ภูมิอากาศจังหวัดสระบุรี

ที่ตั้งและอาณาเขต

สระบุรีเป็นจังหวัดในภาคกลาง ตั้งอยู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 5 (พหลโยธิน) ประมาณ 108 กิโลเมตร หรือที่ละติจูด 14 องศาเหนือ และลองจิจูดที่ 101 องศาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 3,379.03 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อบริเวณใกล้เคียงดังนี้ คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดนครนายกและปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครนายกและนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดลพบุรีและพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสระบุรีมีพื้นที่ประกอบด้วยเนินเขาสลับที่ราบสูงและมีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน ส่วนทางตอนใต้และตะวันตกเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดสระบุรีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด ซึ่งพัดประจำเป็นฤดูกาล โดยพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาวเรียกว่ามรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อิทธิพลของลมนี้ทำให้บริเวณจังหวัดสระบุรีมีอากาศหนาวเย็นและแห้ง กับมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่ในฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดสระบุรี ออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีลมเย็นและแห้งจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ทำให้อากาศเย็นทั่วไป โดยมีอากาศหนาวถึงหนาวจัดเป็นบางวันในเดือนธันวาคมและมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม จะมีลมจากทิศใต้และตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้อากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดคือเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะมีลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมที่พัดจากมหาสมุทรอินเดียนำเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นเข้ามายังประเทศไทย นอกจากนั้นยังมีร่องความกดอากาศต่ำพัดผ่านประเทศไทยตอนบนเกือบตลอดช่วงฤดูฝน จึงทำให้บริเวณจังหวัดสระบุรีมีฝนชุกทั่วไป โดยเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน

อุณหภูมิ

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดในภาคกลางและอยู่ลึกเข้ามาในแผ่นดินปกติมีอุณหภูมิค่อนข้างสูง จึงทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27 - 30 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32 - 36 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22 - 26 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปี ส่วนฤดูหนาวอากาศจะหนาวที่สุดในเดือนธันวาคม

ฝน

พิจารณาจากสถานีฝนอำเภอในจังหวัดสระบุรีพบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดมีปริมาณฝนรวมตลอดปี 1,200 – 1,400 มิลลิเมตร เว้นแต่บริเวณทางตอนล่างของจังหวัดที่มีปริมาณฝนรวมตลอดปีมากกว่า 1,400 มิลลิเมตร ส่วนบริเวณตอนบนของอำเภอหนองโดนและบางพื้นที่ของอำเภอวังม่วงที่มีปริมาณฝนรวมตลอดปีต่ำกว่า 1,200 มิลลิเมตร ซึ่งฝนที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระบุรีส่วนใหญ่เป็นฝนจากอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านประเทศไทยตอนบนเกือบตลอดช่วงฤดูฝน โดยตลอดทั้งปีมีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ยประมาณ 105 วัน นอกจากนี้ในบางปีอาจมีพายุดีเปรสชันเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดสระบุรีหรือจังหวัดใกล้เคียงทำให้มีฝนตกเพิ่มขึ้นได้อีก

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณภาคกลาง ส่วนมากเป็นพายุดีเปรสชันซึ่งไม่มีความรุนแรงมาก จึงทำให้มีฝนตกแผ่เป็นบริเวณกว้างแต่อาจมีฝนตกหนักถึงหนักมาก และลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว บางครั้งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมได้ สำหรับพายุดีเปรสชันที่เคยเคลื่อนผ่านเข้ามาในจังหวัดสระบุรี ส่วนมากเป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อนที่มีถิ่นกำเนิดจากมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตกและทะเลจีนใต้เคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนามและลาว โดยในช่วงเดือนกันยายนและตุลาคมเคยมีพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากใต้ฝุ่น “เอลซี” เคลื่อนผ่านจังหวัดสระบุรี ในช่วงวันที่ 5 - 6 กันยายน 2515 และพายุดีเปรสชันซึ่งอ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อน “อีร์รา” เคลื่อนผ่าน เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2533

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัดสระบุรี ในขณะที่กำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด 7 ลูก โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนกันยายน 5 ลูก (2506, 2515, 2528, 2548, 2552) และในเดือนตุลาคม 2 ลูก (2503, 2533)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดสระบุรี

เนื่องจากจังหวัดสระบุรีไม่มีสถานีอุตุนิยมวิทยา จึงใช้ข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยาพบุรีซึ่งเป็นสถานีใกล้เคียงเป็นข้อมูลอ้างอิงในการสรุปลักษณะภูมิอากาศ

- หมายเหตุ
- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล (อ้างอิง สถานีอุตุนิยมวิทยาพบุรี) คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
 - สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566